

En jeu! Sporters in de kunst

Hilde Pach

Het zal weinigen zijn ontgaan: nog even en in Parijs beginnen de Olympische Spelen. Ook rondom *Les Jeux* gebeurt van alles. Veel musea stemmen bijvoorbeeld hun programmering af op het evenement. Zo ook het Musée Marmottan Monet, dat de grootste collectie schilderijen van Claude Monet bezit en een groot aantal werken van andere impressionisten.

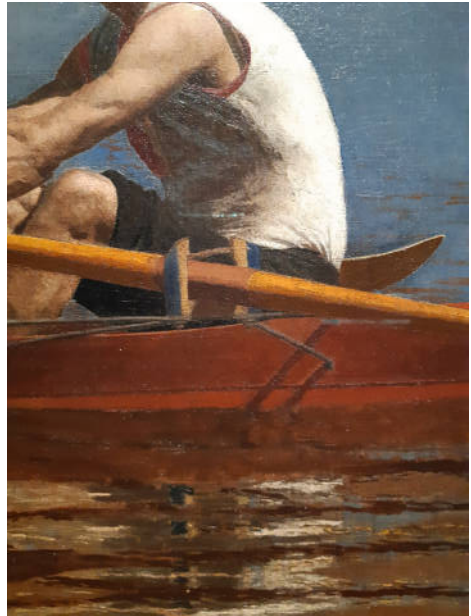
Naast de vaste collectie is in het museum nu de expositie '*En Jeu! Les artistes et le sport (1870-1930)*' te zien. De tentoonstelling toont de ontwikkeling van de moderne sportbeoefening: van vrijetijdsbesteding voor de elite tot een bezigheid voor arm en rijk, als deelnemers en als toeschouwers. Deze ontwikkeling speelde zich ruwweg af in het laatste deel van de negentiende eeuw en het eerste deel van de twintigste eeuw, een periode die deels samenvalt met de hoogtijdagen van het impressionisme. Maar naast typisch impressionistische werken zijn er ook naturalistische en kubistische schilderijen en tekeningen te zien.

Regatta's

Relatief veel van de getoonde schilderijen hebben roeien als onderwerp. Roeien als sport werd populair halverwege de negentiende eeuw, met onder meer *The Boat Race* op de Theems tussen teams uit Oxford en Cambridge. Ook in andere Europese landen en in Noord-Amerika werden dergelijke regatta's gehouden, die een groot publiek trokken. Aantrekkelijk aan roeien als onderwerp voor een schilderij is dat het vaak plaatsvindt in een mooie omgeving die als achtergrond kan dienen, terwijl ook het publiek en de gespierde lichamen van de roeiers zich goed lenen voor weergave op het doek.

Sommige schilders waren zelf fervente roeiers, zoals de hier in maart 2024 besproken Amerikaanse schilder Thomas Eakins (1844-1916), die een aantal schilderijen maakte van de Schuylkill-regatta in Philadelphia, waarvan er enkele op de tentoonstelling aanwezig zijn. Dankzij zijn naturalistische stijl kun je precies zien hoe bijvoorbeeld de dol van een skiff eruitzag.

Hoewel Eakins scènes van een wedstrijd weergeeft, portretteert hij de roeiers vaak tijdens een moment van rust. Heel anders is dat op de *Match annuel entre la Société nautique de la Marne et le Rowing Club* (ca. 1883) van Ferdinand Gueldry (1858-1945). Deze Franse schilder, eveneens een roeier, toont twee achten die in volle vaart over de finish komen tijdens een wedstrijd op de Seine, terwijl het massaal toegestroomde publiek op de brug erachter staat te juichen.

Thomas Eakins, 'John Biglin in a Single Skull' (1874). Rechts: detail van de dol.

Ferdinand Gueldry, 'Match annuel entre la Société nautique de la Marne et le Rowing Club'

Podoscaphie

Ook sommige impressionisten waren geïnteresseerd in het roeien, zoals de Frans-Engelse Alfred Sisley (1839-1899). Hem ging het niet om een zo realistische mogelijke weergave, hij was geïnterigeerd door het spel van water, licht en feestelijk wapperende vlaggen. In zijn *Regates à Molesey* (1874), waarin een roeiwedstrijd op de Theems te zien is, hoeven we niet te zoeken naar een gedetailleerd weergegeven dol, al had hij op een ander niveau wel degelijk oog voor detail.

Alfred Sisley, 'Regates à Molesey'

Een tussenpositie tussen naturalisme en impressionisme neemt *Les Canotiers* in (1889), van de Belgische Guillaume Séraphin Van Strydonck (1861-1937). Sommige gedeelten lijken vrij schetsmatig geschilderd, maar de boot – inclusief de dollen – is bij nader inzien behoorlijk gedetailleerd afgebeeld.

Guillaume Séraphin Van Strydonck. 'Les Canotiers'

De expositie besteedt ook aandacht aan vrouwen in de sport. In de roeiwereld zijn die in deze periode nauwelijks te vinden. Hoogstens worden ze in een lange witte jurk afgebeeld in een plezierbootje. Wel is er één groot schilderij te zien van een zelfbewuste jonge vrouw met wapperende haren die zich met een grote kano-peddel op zee voortbeweegt op een curieus vaartuig, een soort catamaran, *Femme au podoscaphe* (1865) van Gustave Courbet (1819-1877). Het is in realistische stijl geschilderd, zoals het meeste werk van Courbet, en naar eigen zeggen heeft hij die vrouw werkelijk de golven zien trotseren in de Franse badplaats Trouville. Het schilderij wordt ook wel *De moderne Amphithrite* genoemd, en zou bedoeld kunnen zijn als een spottend commentaar op de afbeeldingen van zeenimfen die in die tijd in de mode waren. Courbet schilderde het werk voor de Salon, de beroemde jaarlijkse kunsttentoonstelling in Parijs, maar het is nooit tentoongesteld.

Foto's: Hilde Paach

Courbet : Gustave Courbet, 'Femme au podoscaphe'

Hoe dan ook zou het nog geruime tijd duren voordat vrouwelijke roeiers op een normale manier geportretteerd konden worden.

Ga je tussen 26 juli en 11 augustus naar de Olympische Spelen en heb je nog wat tijd over, dan is een bezoek aan de expositie zeker aan te raden. En blijf je liever weg bij de spelen: de tentoonstelling duurt tot 1 september.

Meer informatie vind je op de website van het museum:

<https://www.marmottan.fr/en/expositions/en-jeu/>

